

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จริยธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะช่วยในการพัฒนาประเทศ และเสริมคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนในชาติ ทั้งนี้เพราะจริยธรรม คือ แนวทางในการประพฤติตนที่พึงามถูกต้อง เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นในสังคม (กรมวิชาการ 2523 : 142)

นักจิตวิทยา นักการศึกษา และนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ต่าง ๆ กันคือ

พือาเจท์ (Piaget 1960 : 1) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรมคือ องค์ประกอบของกฎเกณฑ์ที่บุคคลยอมรับว่าถูกต้อง ดีงาม เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม ซึ่งคล้ายกับของ บราวน์ (Brown 1965 : 411) ซึ่งเห็นว่าจริยธรรมคือกฎเกณฑ์สำหรับแยกแยะ การกระทำที่ถูกจากการกระทำที่ผิด ซึ่งจริยธรรมอาจเปลี่ยนแปลงได้ เพราะอิทธิพลจากจริยธรรม ของสังคมอื่น และสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ในขณะที่โคลเบอร์ก (Kohlberg 1971 : 405) เห็นว่า จริยธรรมเป็นสิ่งควบคุมการตัดสินใจความถูกต้องเหมาะสมของพฤติกรรม เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงสุดนั้นจะมีลักษณะเป็นเหตุผลสากลไม่ขัดแย้งกัน เป็นเหตุผลที่มีรากฐานจากความมีหลักการและเป็นอุดมคติ

พระธานูมานราชชน (2516 : 409) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรม (Morality) โดยทั่วไปมีความหมายใกล้เคียงกับจริยศาสตร์ (Ethics) ในปรัชญา (Philosophy) ซึ่งเป็นเรื่องของการค้นหาความจริงเกี่ยวกับคุณค่าของความประพฤติในสังคม ซึ่งถือว่าถูกต้องหรือดี และสิ่งที่ถือว่าผิดหรือไม่ควรประพฤติ แล้ววางกำหนดมาตรฐานไว้ แต่ วิณา เนาวลักษณ์ (2528 : 5) เห็นว่า จริยธรรมเป็นการรวมลักษณะที่สามารถตัดสินใจว่า เป็นลักษณะที่ดี ที่ถูกที่ควรกระทำ โดยแต่ละสังคมจะเป็นผู้ตัดสินใจและวางมาตรฐานของลักษณะ เหล่านั้นเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานให้บุคคลในสังคมกระทำตาม ดังนั้นจริยธรรมจึงเป็นแนวทางของ บุคคลในการตัดสินใจว่าพฤติกรรมใด เป็นพฤติกรรมที่พึงาม ถูกต้อง และสมควรปฏิบัติ ทั้งต่อตนเอง

ค่อผู้อื่น และสิ่งแวดล่อม ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ คณะกรรมการโครงการศึกษา จริยธรรมไทยที่ว่า จริยธรรมเป็นการกระทำทั้งทางกาย วาจา และใจที่ตั้งงาม เป็นประโยชน์ ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม (กรมวิชาการ 2523 : 8)

จากความหมายของจริยธรรม ที่มีผู้ให้ความหมายไว้มากมายดังที่กล่าวมาแล้ว สามารถ นำมาสรุปเป็นความหมายรวมได้ว่า

"จริยธรรม" ก็คือการพิจารณาถึงคุณค่าของการกระทำหรือความดีชั่ว ถูก ผิด นั้นเอง จริยธรรมจึงเป็นแนวทางของชีวิต ทำให้คนเราเลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่เห็นว่าดีหรือถูกต้องและ ละเว้น ในสิ่งที่ผิด สิ่งที่ชั่ว ค่าทางจริยธรรมของคนเรามีแตกต่างกันออกไป บางคนอาจเห็นว่าสิ่ง หนึ่งดีในขณะที่คนอื่นไม่เห็นพ้องด้วย แต่อย่างน้อยที่สุดการยึดถือจริยธรรมก็ทำให้ชีวิตดำเนินไป อย่างมีบรรทัดฐาน จริยธรรมไม่เป็นเพียงแต่สิ่งที่เกี่ยวข้องกับเฉพาะบุคคล สังคมก็ต้องมีจริยธรรม ส่วนมากคนในสังคมเคียวกันมักจะยึดถือจริยธรรมที่คล้ายคลึงกันเป็นแนวเคียวกัน แม้จะมีระดับ ที่แตกต่างกัน แต่จริยธรรมก็ยังแตกต่างจากค่านิยมของสังคม เพราะจริยธรรมเป็นเรื่องของสิ่ง ที่ควรประพฤติเพื่อให้เกิดความดีและความถูกต้องในสังคม ส่วนค่านิยมเป็นเพียงสิ่งที่คนนิยมปฏิบัติ ไม่จำเป็นว่าจะต้องส่งผลดีแก่สังคมเสมอไป

จริยธรรมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์และเป็นเครื่องชี้บ่งพฤติกรรมนั้น ๆ ดังนั้น จึงควรมีการปลูกฝังจริยธรรมแก่ประชาชนให้มากขึ้น โดยเฉพาะเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรของ ชาตินี้ที่จะเติบโตต่อไปในอนาคต เพราะเยาวชนเป็นวัยที่ซุกซนหรือซุกซนเห็น เรือนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว เปลี่ยนแปลงและยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ได้ง่าย (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม และประสานงานเยาวชนแห่งชาติ 2527 : 95)

ในการปลูกฝังจริยธรรมนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดค่านิยมทางจริยธรรมมาสู่เยาวชน คือ สถาบัน ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา และสื่อมวลชน ซึ่งสถาบันเหล่านี้ทำหน้าที่แตกต่าง กันไปตามความเหมาะสม (ฮารทิพย์ สมบูรณ์ 2527 : 4)

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝังและถ่ายทอดจริยธรรมให้แก่ สมาชิกตั้งแต่ปฐมวัย และในบางกรณีอาจทำหน้าที่จนกระทั่งสมาชิกเป็นผู้ใหญ่ โดยพ่อแม่หรือ สมาชิกผู้ใหญ่ในครอบครัวจะทำหน้าที่ปลูกฝังอบรมโดยตรง หรืออาจทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่

สมาชิกผู้เช่าโดยทางอ้อม โดยเหตุที่ครอบครัวให้การเลี้ยงดูสมาชิกอย่างใกล้ชิดจึงทำให้มีอิทธิพลในการปลูกฝังจริยธรรมเป็นอย่างมาก

โรงเรียนนอกจากจะสอนวิชาการต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนแล้ว โรงเรียนยังทำหน้าที่ปลูกฝังจริยธรรมให้แก่สมาชิกในสังคมต่อจากครอบครัว โดยโรงเรียนมีหลักสูตรที่แน่นอน มีวิธีการปลูกฝัง ถ่ายทอด และประเมินผลอย่างเป็นระบบ จึงเท่ากับเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่เฉพาะอย่างในการปลูกฝังจริยธรรม สมาชิกของสังคมนอกจากจะได้มีโอกาสเรียนรู้ค่านิยมทางจริยธรรมในหลักสูตรแล้ว จากการศึกษาที่ต้องอยู่ในระบบระเบียบเงื่อนไขของโรงเรียน เช่น การต้องมาโรงเรียนตรงต่อเวลา การที่ต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ ก็เป็นวิธีการทางอ้อมอีกประการหนึ่งที่ช่วยในการปลูกฝังค่านิยมทางจริยธรรมให้แก่เขา

ครูนอกจากจะมีหน้าที่ให้ความรู้ด้านวิชาการแล้วยังต้องให้การอบรมนักเรียนทั้งด้านศีลธรรมจรรรยา และวัฒนธรรมที่ดีงามของสังคม ตัวครูจึงจำเป็นจะต้องมีจริยธรรมอันดีงามเป็นแบบอย่างของศิษย์อีกด้วย (ทัศนาศิริ วิทยุทัศน์ 2526 : 19)

สถาบันอีกแห่งหนึ่งที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการปลูกฝังจริยธรรมคือ สถาบันทางศาสนา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงให้ประพฤตินี้ ประพฤติชอบตามแนวทางของศาสนาทั้งนี้เพื่อความสันติสุขของสมาชิกในสังคม

สถาบันศาสนา น่าจะเป็นสถาบันที่รับผิดชอบโดยตรงและน่าจะมีอิทธิพลเป็นอย่างมากในการปลูกฝังจริยธรรม แต่ในทางเป็นจริงแล้ว หาได้เป็นเช่นนั้นไม่ เพราะการรับการปลูกฝังค่านิยมทางจริยธรรมโดยผ่านทางสถาบันนี้เป็นไปตามความสมัครใจ คือ ถ้าสมาชิกของสังคมไม่เข้าสถาบันนี้ การปลูกฝังค่านิยมจริยธรรมก็จะไม่เกิดขึ้น เมื่อสังคมขยายใหญ่ขึ้น เจริญเติบโตและซับซ้อนมากขึ้น สื่อมวลชนจึงได้เข้ามามีบทบาทในการกำหนดค่านิยมจริยธรรมของสังคม เพราะการเรียนรู้ทางสังคมผ่านสื่อมวลชนช่วยให้สมาชิกเกิดความรู้สึกรู้สึกค่าในตัวเองต่อบทบาทที่ตนกระทำ การถ่ายทอดจริยธรรมต่าง ๆ ผ่านสื่อมวลชนมีผลกระทบต่อการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล (Day, Peter R. 1972 : 49)

โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่ง ที่สามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เยาวชนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นสื่อที่มีคุณสมบัติครบถ้วน คือสามารถให้ข่าวสารแก่

ประชาชนที่อยู่กระจัดกระจาย โดยส่งสัญญาณไปได้ระยะทางไกล ๆ ให้อ่านได้เร็วในเวลาเดียวกันอย่างรวดเร็ว โดยได้ยินทั้งภาพและเสียง ซึ่งสามารถสร้างประสบการณ์ให้เป็นรูปธรรมได้เป็นอย่างดี (อนันต์ชนา อังกินันท์และเกื้อกูล คุปรัตน์, 2525)

จากคุณสมบัติดังกล่าว จะเห็นได้ว่าโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่สมบูรณ์แบบ (อรรถพร เขียรถาวร, 2520) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของโทรทัศน์เพิ่มเติมไว้ว่า

โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่รวมเอาคุณสมบัติของวิทยุ ภาพยนตร์และหนังสือพิมพ์เข้าไว้ด้วยกัน คือ ผู้ชมสามารถได้ยินทั้งเสียงเช่นเดียวกับกรฟังวิทยุ ได้เห็นภาพเคลื่อนไหวติดต่อกันไปเช่นเดียวกันกับการชมภาพยนตร์และได้เห็นตัวหนังสือได้เช่นเดียวกับกรอ่านหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์จึงเป็นสื่อมวลชนที่แสดงเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุด

ในการชมโทรทัศน์ของเยาวชนนั้น เยาวชนในช่วงอายุ 11-19 ปี จะเป็นช่วงที่มีการชมโทรทัศน์เป็นประจำสูงที่สุด คือ ประมาณร้อยละ 86.3 ของประชากรในหมวดอายุเดียวกัน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2532 : 37)

วิลเบอร์ แชรรม (Wilbur Schramm 1961 : 30) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้เวลาในการชมโทรทัศน์ของเด็ก ปรากฏว่า เด็กอายุ 6 ขวบ จนถึงเกรด 6 ซึ่งเป็นวัยซึ่งย่างเข้าสู่วัยรุ่น ชมโทรทัศน์อยู่ระหว่างสองถึงสองชั่วโมงครึ่งต่อวัน เด็กระหว่างเกรด 5-6 จะชมประมาณวันละ 3 ชั่วโมง และจากการวิจัยเกี่ยวกับเด็กไทยของ บำรุงสุข สีหอำไพ และคณะ (B.Siha-Umphai et al. 1975 : 152) พบว่า เยาวชนที่อายุระหว่าง 10-21 ปี ดูโทรทัศน์วันละไม่ต่ำกว่า 3 ชั่วโมง โดยเฉพาะวันหยุดและวันสัปดาห์ และเนื้อหาของรายการโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อเด็กในเรื่องเกี่ยวกับการเลียนแบบ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ปฏิพัทธ์ กระแสอินทร์ (2509) ที่ศึกษาอิทธิพลของภาพยนตร์ โทรทัศน์ต่อพฤติกรรมเด็กวัยรุ่น พบว่า เด็กวัยรุ่นใช้เวลาในการดูโทรทัศน์สัปดาห์ละ 13 ชั่วโมง 40.8 นาที เด็กวัยรุ่นชายสนใจภาพยนตร์สงคราม และจารกรรม มากที่สุด เด็กวัยรุ่นหญิงสนใจภาพยนตร์วิทยาศาสตร์ ก้าวหน้ามากที่สุด ภาพยนตร์โทรทัศน์ที่มีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นในแง่ดีคือ ข่าวในด้านการเข้า

สังคมกับเพื่อน และให้ความรู้แก่เด็กมาก ในด้านเสียคือ ทำให้เด็กชอบเลียนแบบพระเอกและ
ผู้ร้าย และมีผลต่อจิตใจและสุขภาพของเด็กวัยรุ่น

จริยธรรมสามารถเกิดได้จากการเลียนแบบ แนะนำ สั่งสอน การลอกแบบ จนถึง
การสร้างจริยธรรมของตนเอง โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทในการถ่ายทอดปลูกฝังจริยธรรม
เพราะโทรทัศน์มีบทบาทและอิทธิพลสูง โดยเฉพาะต่อเยาวชน ในเรื่องการเลียนแบบ การใช้
เวลาว่าง การให้ความรู้ ซึ่งบทบาทและอิทธิพลนั้นมีทั้งในด้านบวกและด้านลบ (สุพิศรา
คุณาภาคุณณ์ 2530 : 25-26) เด็กจะรับเอาความคิดและตัวอย่างจากโทรทัศน์ ได้เร็วโดย
ไม่รู้ลึกลับ ดังนั้นโทรทัศน์จึงควรให้ความรู้และการศึกษาแก่เยาวชนในรูปของการบันเทิง โดย
พยายามจัดในลักษณะของภาพยนตร์หรือละครแต่ใส่คติไว้ ซึ่งจะทำให้ไม่เบื่อ ผู้ชมสามารถ
ทราบคติอาจได้รับความรู้ในความหมายของคติ ทำให้เรารู้ทันโลกหรืออุปนิสัยใจคอของคน
(อนันต์ชนา อังกนิษณ์ 2518 : 109)

ในปัจจุบันละครโทรทัศน์ เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของประชาชนจำนวนมากไม่น้อย
อย่างน้อยที่สุด ในการสนทนาก็จะต้องมีการกล่าวถึง ละครโทรทัศน์ที่ติดตามชมกันอยู่ ผู้แสดงจะ
เป็นผู้ที่นำเสนอเรื่องราวทั้งหมดของละครโทรทัศน์ เป็นผู้ที่จะช่วยทำให้เรื่องดำเนินไปตามบทตอน
ที่วางไว้ ผู้แสดงจึงมีบทบาทที่จะสะท้อนภาพหรือเป็นตัวอย่างที่ดีหรือไม่ดีได้อย่างง่ายดาย
โดยเฉพาะในเรื่องของการเลียนแบบ ซึ่งมักจะเป็นอย่างมากในหมู่เด็กและวัยรุ่น ไม่ว่าจะ เป็นในรูป
ของคำพูด การแต่งกาย บุคลิกภาพ

การนำเอาชีวิตในละครโทรทัศน์มาปนเปื้อนกับชีวิตจริงของผู้ชมนั้น อาจจะเป็นเพราะ
ละครโทรทัศน์เป็นสื่อที่สามารถจะถ่ายทอดภาพ และเสียง ความเป็นจริง ความเป็นไปตาม
ธรรมชาติได้ถูกต้องใกล้เคียง จึงทำให้ผู้ชมเกิดอารมณ์คล้อยตามได้ง่าย ๆ ซึ่งมีอิทธิพลที่จะ
ชักจูงใจเป็นอย่างดีและเกิดความรู้สึกประทับใจ ในตัวผู้แสดงที่เข้าถึงบทบาทได้ง่าย

นายแพทย์ประสพ รัตนากร ได้กล่าวในบทความเรื่อง "ต้นเหตุที่ทำให้คนดูร้าย"
ว่าการที่คนเราสมัยนี้มีจิตใจเสื่อมโทดการณนั้นมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ เช่น เพราะ
ความโศกเศร้าไม่มีที่ปรึกษา ขาดความอบอุ่นในครอบครัวทำให้ไม่เห็นคุณค่าของชีวิต แต่ปัญหา
ความสำคัญอีกอันหนึ่งก็คือ มีตัวอย่างที่ไม่ดีจากหนังทีวี ประเภทกำลังภายใน มีการฟันกัน

เลือดนุ่งกระดุม อย่างที่เรียกกันว่าเลือดท่วมจอ เด็กเห็นแล้วก็ทำตาม เช่น โดคคิกบ้าง ผูกคอ คายบ้าง รวมถึงละครที่มีการคบชู้สาว จึงอยากจะทำเรื่องให้บรรดาสื่อทั้งหลายให้ช่วยลด เรื่องบนเตียงอันโจ่งครึม และความโหดร้ายลงมั่ง สิ่งคมจะได้หน้าอยู่กว่านี้

ละคร และภาพยนตร์ ชุคโทรทัศน์หลาย ๆ เรื่อง เช่น เรื่องเกี่ยวกับภุมณีปีศาจ ทำให้เด็กเกิดความกลัวโดยไม่มีเหตุผล เด็กไม่สามารถแยกได้ว่าอะไรคือความจริง อะไรคือ ความบันเทิง จึงมักเชื่อในสิ่งที่เขาได้เห็นได้รู้ เมื่อเด็กเกิดความเชื่อว่าภุมณีปีศาจมีจริง ความเชื่อนี้ก็จะฝังใจตลอดไปจนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ จะเห็นได้ว่ามีผู้ใหญ่จำนวนไม่น้อยที่เชื่อ ในเรื่องภุมณีปีศาจทั้งในชีวิตไม่เคยมีประสบการณ์ด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเขาเกิดความเชื่อตั้งแต่เด็ก แม้กระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่แล้วไม่เคยเจอผีก็ยังมีอีกคือความเชื่อครึ่งยังเป็น เด็กอยู่นั่นเอง (พนิต จิระนันทประวัตติ 2522 : 21)

ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในปัจจุบันอาจจะมีผู้ชมจำนวนหนึ่งเห็นว่าไร้สาระ บ้าง ก็เปรยว่า เปิดชมก็สถานีก็เจอแต่ละครน้ำเน่า หรือไม่ก็ภาพยนตร์จีนที่คอสู้กันเลือดท่วมจอ บางครั้งก็มีผู้เปรียบเปรยละครและภาพยนตร์โทรทัศน์ต่าง ๆ เหล่านี้ว่าเป็นความบันเทิงที่ อาบด้วยซาพิษ ก่อให้เกิดภาพที่เป็นแบบอย่างไม่ดีงามแก่สังคม และมีการจดจำนำมาปฏิบัติกัน ปลุกฝังยึดเชิดให้ผู้ชมรับรู้ในสิ่งที่ไม่สมควร แต่ถ้ามองในแง่กลับกันแล้ว ในอีกมุมหนึ่งละคร โทรทัศน์เหล่านี้แฝงคติหรือสอนอะไรบางอย่างแก่ผู้ชม ซึ่งเป็นการส่งเสริมในด้านจริยธรรม แก่ผู้ชมได้โดยไม่รู้ตัว อาจจะสอนให้เห็นถึงความดีความชั่วที่ตัวละครแต่ละตัว สวมบทบาท อยู่และผลที่ติดตามมาของการทำความดี และความชั่วนั้น ๆ ก็เป็นไปได้ มีนักวิจารณ์ละคร ตลอดจนคนดูบางกลุ่มมีความเห็นว่า ละครโทรทัศน์ที่ดีควรจะมีเนื้อหาสาระที่มีคุณค่าเพียงพอ ที่จะช่วยพัฒนาหรือยกระดับของสังคมให้ดีขึ้นกว่าเดิม คือ นอกจากผู้ชมจะได้รับความบันเทิง แล้ว ควรจะได้รับความคิดบางอย่างไปพิจารณาใช้ได้กับชีวิตประจำวันของตน ซึ่งความคิดนั้น จะต้องก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ต่อครอบครัวต่อสิ่งแวดล้อมทั้งหลาย (มาณีวิภา ตันติสุภฤต 2522 : 56)

จากการวิจัยดังกล่าวข้างต้นพบว่า อิทธิพลของละครโทรทัศน์ในด้านต่าง ๆ ต่อ เยาวชนมีทั้งทางบวกและทางลบ ทางบวกก็คือ ทำให้เยาวชนได้รับประสบการณ์ เพื่อนำ

ไปใช้ประยุกต์ในการดำเนินชีวิต ได้รับความรู้ ได้รับความเพลิดเพลินสนุกสนาน ทางลบ ก็คือ ผู้ดูจะเลียนแบบพฤติกรรมที่สังคมไม่พึงปรารถนา และความรุนแรงโทดร้ายต่าง ๆ ที่มีในละครโทรทัศน์ ซึ่งจะมีผลทำให้จริยธรรมและพฤติกรรมของเยาวชนลดต่ำลงไป เยาวชนจะรู้สึกเฉยชา และเห็นเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเท่านั้น

บทบาทและอิทธิพลของละครโทรทัศน์ดังที่ได้กล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและแนวทางปฏิบัติของเยาวชนเป็นอย่างมาก ถ้าละครโทรทัศน์เสนอเนื้อหาในสิ่งที่ดี เยาวชนก็มีแนวโน้มที่จะประพฤติปฏิบัติดี แต่ถ้าละครและภาพยนตร์เสนอเนื้อหาที่มีแต่ความรุนแรง โทดร้าย เยาวชนก็มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามนั้น ซึ่งผู้รับผิดชอบ การเสนอรายการควรจะตระหนักในการเสนอเนื้อหาด้วย จะถือว่าปล่อยให้สังคมเลือกรับหรือเลือกไม่รับเนื้อหาโดยเสรีนั้น ไม่อาจทำได้ ควรจะมีการเลือกสรรแต่สิ่งที่ดีมีประโยชน์มาเสนอด้วยเหมือนกัน (สุพิศรา คุณากาญจน์ 2530 : 4)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรได้ศึกษาถึงเนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่เสนอให้แก่เยาวชนในปัจจุบันว่า มีเนื้อหาด้านจริยธรรมอยู่มากน้อยเพียงใด โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์จริยธรรมที่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประกอบด้วยจริยธรรม ที่ควรปลูกฝังให้กับเยาวชน ในสภาพปัจจุบัน 16 ประการ ได้แก่ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีสติปัญญา ความประหยัด ความกตัญญูกตเวทีก ความอดทนอดกลั้น ความซนหมั่นเพียร ความเสียสละ การพึ่งตนเอง ความเมตตา ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความยึดมั่นในคุณธรรม ความรักชาติ ผลจากการวิเคราะห์ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสัดส่วนของเนื้อหาจริยธรรมด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้เป็นแนวทางในการให้คำแนะนำเยาวชน ในการรับชมละครโทรทัศน์ให้เกิดการรับรู้จริยธรรมต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาจริยธรรมในละครโทรทัศน์
2. เพื่อเปรียบเทียบเนื้อหาจริยธรรมในละครโทรทัศน์ทั้งทางบกและทางลบ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ในด้านจริยธรรม ผู้วิจัยได้รวบรวมคุณลักษณะทางจริยธรรมจากพระบรมราชาโศวาท ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช นโยบาย เอกสารของทางราชการ เอกสารของ สถาบันที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรมประเพณีไทย จริยธรรมไทย งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งจริยธรรมที่รวบรวมได้ ประกอบด้วยคุณลักษณะทางจริยธรรม 16 ประการ ได้แก่

- 1.1 ความมีวินัย
- 1.2 ความซื่อสัตย์สุจริต
- 1.3 ความสามัคคี
- 1.4 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- 1.5 ความมีสติปัญญา
- 1.6 ความประหยัด
- 1.7 ความกตัญญูทุกเวลา
- 1.8 ความอดทนอดกลั้น
- 1.9 ความขยันหมั่นเพียร
- 1.10 ความเสียสละ
- 1.11 การพึ่งตนเอง
- 1.12 ความเมตตา
- 1.13 ความยุติธรรม
- 1.14 ความรับผิดชอบ
- 1.15 ความยึดมั่นในคุณธรรม
- 1.16 ความรักชาติ

2. ละครโทรทัศน์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศจากสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร 4 สถานี คือ

- 2.1 สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ของ อสมท.
- 2.2 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5
- 2.3 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7
- 2.4 สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 ของ อสมท.

3. ละครโทรทัศน์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะเรื่องที่ออกอากาศ ในช่วงเวลา 20.30 น. - 22.00 น. ซึ่งเป็นช่วงหลังข่าวภาคค่ำ (สิริวรรณ ลอพันธุ์ไพบูรณ์ 2531 : 5) ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2537

คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย

จริยธรรม หมายถึง แนวทางในด้านการประพฤติ ปฏิบัติ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ซึ่งเป็นมาตรฐานของสังคม อันจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่พึงประสงค์ ของสังคมไทยในปัจจุบัน ในการนี้จะทำการศึกษาจริยธรรมที่เกี่ยวกับความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีสติปัญญา ความประหัด ความกตัญญูกตเวที ความอดทนอดกลั้น ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ การพึ่งตนเอง ความเมตตา ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความยึดมั่นในคุณธรรม ความรักชาติ

ความมีวินัย หมายถึง การควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมอันดีงาม เพื่อความสงบสุขในส่วนของตนและเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น

ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น

ความสามัคคี หมายถึง การมีความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ในการร่วมมือกัน ตามข้อตกลงที่ได้กระทำร่วมกัน เพื่อให้การกระทำนั้น สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพื่อให้เกิดประโยชน์และความสงบสุขในสังคม

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง การให้ความช่วยเหลือแก่คนที่ควรให้ ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา

ความมีสติปัญญา หมายถึง การกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้ตัวมีความคิดที่ดี คิดอย่างรอบคอบ รู้จักพิจารณาเลือกสรรสิ่งที่ดีงามมาปฏิบัติ ไม่ยึดถือเพียงแนวคิดของตนเอง ยอมรับฟังและเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเต็มใจ รู้จักวิเคราะห์ความคิดเห็นนั้น ๆ โดยใช้เหตุผลไม่ใช่อคติ หรือความรู้สึกส่วนตัว ในการพิจารณาตัดสิน

ความประหยัด หมายถึง รู้จักใช้จ่ายทรัพย์สิน เวลา ทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งของส่วนตัว และส่วนรวมตามความเหมาะสม ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมถึงการออมทรัพย์ไว้ใช้ในยามจำเป็นหรือเก็บไว้เป็นทุนสำรองต่อไป

ความกตัญญูกตเวที หมายถึง ความสำนึกในบุญคุณหรือความช่วยเหลือของผู้อื่นที่ให้ แก่ตนและพยายามตอบแทนตามโอกาสอันควรด้วยวิธีการที่เหมาะสม

ความอดทนอดกลั้น หมายถึง ความเข้มแข็ง ความหนักแน่น ความอดทนสามารถ ยืนหยัดต่อสู้กับการกระทบกระทั่งของสภาพการณ์ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่หวั่นไหวใด ๆ

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง การศึกษาเล่าเรียน การปฏิบัติหน้าที่การทำงาน หรือ ประกอบอาชีพที่สุจริตอย่างกระตือรือร้นและตั้งใจจริงให้สำเร็จด้วยความอดทน

ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันแก่คนที่ควรให้ ด้วย กำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา สอดสละความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

การพึ่งตนเอง หมายถึง การกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความสามารถของตนเอง พยายามใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ ทั้งในด้านการศึกษาเล่าเรียน การทำงาน ร่วมกับผู้อื่น การดำเนินชีวิตของตน โดยไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่น

ความเมตตา หมายถึง มีความรัก ความสงสาร ปราบปรามให้ผู้อื่นเป็นสุข เต็มใจ ที่จะปฏิบัติดูแล และให้ความช่วยเหลือ ด้วย กาย วาจา ใจ เมื่อเห็นผู้อื่นมีทุกข์

ความสุจริตธรรม หมายถึง การปฏิบัติตนด้วยความเที่ยงตรง สอดคล้องกับความเป็นจริง และเหตุผล ด้วยความเสมอภาค ไม่มีความลำเอียง

ความยึดมั่นในคุณธรรม หมายถึง รู้และเข้าใจในหลักธรรมพื้นฐานทางศาสนา และนำหลักธรรมไปปฏิบัติ เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตของตนเอง และการอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน หากเพียร ละเอื้อครอบคอบ อย่างเต็มความสามารถ สอดรับในความผิดและความชอบของผลงาน ของตนเอง รวมทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

จริยธรรมด้านบวก หมายถึง การประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม เป็นที่พึงประสงค์
ของสังคม

จริยธรรมด้านลบ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ไม่ดีงาม ไม่เป็นที่พึงประสงค์
ของสังคม

ละครโทรทัศน์ หมายถึง ละครที่จัดแสดงเพื่อออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์
ให้ประชาชนชมเพื่อความบันเทิง โดยมีความยาวต่อเนื่องกันเป็นตอน ๆ โดยใช้เทคนิคการ
นำเสนอไม่ว่าจะเป็นด้านบท (Script) ด้านการแสดง (Acting) และเทคนิคการผลิต
รายการต่าง ๆ ซึ่งใช้สำหรับโทรทัศน์ โดยอาจจะดำเนินการผลิตในห้องส่งโทรทัศน์ (Studio)
หรือนอกสถานที่ (On location) ก็ได้

การวิเคราะห์เนื้อหา หมายถึง เทคนิคการวิจัย สำหรับแยกแยะแจกแจงเนื้อหา
ของการสื่อสารที่ปรากฏและเผยแพร่ในสื่อมวลชนออกเป็นจำนวนที่วัดได้ เป็นวิธีที่มีแบบแผน
กฎเกณฑ์ ขั้นตอนที่แน่นอน ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหา สามารถนำมาเปรียบเทียบระหว่าง
กันได้

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการวิเคราะห์เนื้อหาด้านจริยธรรม ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ ผู้วิจัย
จะให้คะแนนความถี่ของเนื้อหาด้านจริยธรรม แต่ละด้านทุกครั้งที่พบ ค่า ข้อความ หรือ
พฤติกรรมที่แสดงออกถึงจริยธรรมในด้านนั้น ๆ

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. เนื้อหาจริยธรรมทั้งทางบวกและทางลบที่ปรากฏในการวิจัย เป็นเนื้อหา
จริยธรรมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ เฉพาะในตอนที่น่ามาทำการศึกษาเท่านั้น

2. คุณลักษณะของผู้ทำการวิเคราะห์ ควรเป็นผู้ที่มีพื้นฐานทางด้านจริยธรรมพอสมควร โดยผ่านการศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

เชื่อเป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องในการผลิตละครโทรทัศน์ ได้ใช้เป็นข้อมูลในการนิยามสร้างละครและภาพยนตร์ชุดโทรทัศน์ ที่มีเนื้อหาจริยธรรมในด้านที่ควรปลูกฝังแก่เยาวชน ในสภาพสังคมปัจจุบัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย